

Recreatief groengebied Rottezoom Lansingerland

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

15 mei 2008 / rapportnummer 2060-32

1. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De provincie Zuid-Holland heeft het voornemen, mede namens de Stadsregio Rotterdam, samen met de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer en Recreatieschap Rottemeren in de Klappolder en Honderdveertig Morgen polder een recreatief groengebied te ontwikkelen. Om dit mogelijk te maken wordt het bestemmingsplan Rottezoom opgesteld. De gemeenteraad van de gemeente Lansingerland is bevoegd gezag.

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

1. Een **duidelijke koppeling tussen de alternatieven, de doelen en het doelbereik**. Belangrijke aandachtspunten daarbij zijn het watersysteem, de te verwachten waterkwaliteit, de beoogde visuele openheid van het landschap en de verkeersbelasting van de Kruisweg;
2. Een heldere uiteenzetting van de **hoofd- en nevendoele**n. Werk op basis hiervan het beoordelingskader uit;
3. Inzicht in de kwalitatieve en kwantitatieve effecten van het voornemen op het **bodem- en watersysteem**;
4. Neem in het MER een **zelfstandig leesbare samenvatting** op die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming.

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING/OF PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

2.1 Achtergrond, probleemstelling en doel

In de startnotitie worden verschillende doelstellingen genoemd, waaronder:

- creëren van recreatieve mogelijkheden;
- waterbeheersings en -kwaliteitsdoelstellingen;
- versterken van ecologische verbindingen;
- landschappelijke doelstellingen.

Geef in het MER aan wat als hoofd- en nevendoelelstellingen wordt beschouwd. Geef aan hoe deze doelen elkaar kunnen versterken en waar ze met elkaar botsen. Maak duidelijk welke rol 'rode' elementen¹ spelen binnen de doelstel-

¹ bijvoorbeeld de in de startnotitie genoemde landgoederen, woningen, zorginstellingen en instituten

lingen. Werk de verschillende doelstellingen om tot een toetsingskader voor de alternatieven.

2.2 Beleidskader

De startnotitie geeft al een opsomming van het vigerende beleid en de voor het project relevante wet- en regelgeving. Geef in het MER aan wat de eisen en randvoorwaarden zijn die hieruit voorkomen en voor dit initiatief van belang zijn.

Voor het voornemen zal in overleg met de betrokken waterbeheerders een Watoets moeten worden uitgevoerd. De Commissie adviseert om gegevens die nodig zijn in het kader van de Watoets in het MER op te nemen.

2.3 Te nemen besluit(en)

De Commissie constateert dat de planvorming nog in een vroeg stadium verkeert. De abstracte uitwerking van het voornemen sluit daarbij aan. In de startnotitie is in dat verband ook aangegeven dat het bestemmingsplan deels een concreet en deels een globaal karakter krijgt. De gemeenteraad van Lingsingland is bevoegd gezag voor dit besluit.

De Commissie wijst erop dat indien nadere uitwerking plaatsvindt van het bestemmingsplan er tevens sprake kan zijn van een plan-m.e.r. plicht.² Als er sprake is van een gecombineerde plan-m.e.r.- en besluit-m.e.r.-plicht, kan dit in één MER en met één m.e.r.-procedure worden afgehandeld.

Geef in het MER aan welke andere besluiten nog voor het voornemen genomen moeten worden en door wie.

3. VOorgenomen Activiteit en Alternatieven

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit betreft de ontwikkeling van een recreatief groengebied in de Klappolder en Honderdveertig Morgen polder. Rottezoom maakt deel uit van het Rottemeregebied. Beschrijf in het MER wat de specifieke functie van Rottezoom is in dit grotere geheel.

Het plangebied wordt opgedeeld in een publiek en een nog nader uit te werken privaat aan te leggen deel. Maak duidelijk in het MER:

- welke randvoorwaarden voor deze private invulling gelden;
- wat dit betekent voor de samenhang tussen de planonderdelen;
- of de opsplitsing in een publiek en privaat deel gevolgen kan hebben voor het tijdsplan van de uitvoering (bijvoorbeeld gefaseerde aanleg).

² Kolom 3 van het Besluit m.e.r. geeft de plannen aan waarvoor een **plan-m.e.r.-procedure** moet worden gevolgd, indien het plan *kaderstellende* besluiten bevat voor een m.e.r.(beoordelings) plichtige activiteit. Daaronder valt bijvoorbeeld een bestemmingsplan (**WRO artikel 10**), wanneer er daarna nog een besluit-m.e.r. volgt, bijvoorbeeld omdat het plan nog nader wordt uitgewerkt.

Geef aan hoe na realisatie de toekomstige beheersmaatregelen worden ingevuld. Ga hierbij ook in, met het oog op de ligging van het plangebied in drie polders met eigen watersystemen, op de waterhuishoudkundige aspecten.

3.2 Randstad 380kV

Het plangebied is in de PKB Randstad 380kV aangemerkt als onderdeel van het zoekgebied voor een 380kV verbinding.³ Geef in het MER aan wat de ruimtelijke consequenties zijn indien besloten wordt deze verbinding door het plangebied aan te leggen.⁴

Maak duidelijk of en in hoeverre de aanleg van een verbinding in of nabij het plangebied gevolgen heeft voor het bereiken van de recreatie doelstellingen. Onderzoek of er mogelijkheden zijn om door graafwerkzaamheden werk-met-werk te maken met de toekomstige waterstructuur of over stroken met zake-lijk recht fiets- of wandelroutes aan te leggen.

3.3 Alternatieven

3.3.1 Alternatievenontwikkeling

In de startnotitie worden elementen genoemd die voor de ontwikkeling van Rottezoom van belang zijn:

- het gebied als schakel tussen andere delen van het Regiopark Rottemeren;
- duurzaam behoud van open landschap en versterken van cultuurhistorische aspecten;
- Rottezoom als onderdeel van de provinciale ecologische hoofdstructuur;
- bijdragen aan een oplossing van de waterproblematiek.

De Startnotitie bevat een overzicht van te onderzoeken alternatieven. Deze alternatieven variëren vooral in de programmatische opzet voor recreatie en wonen. De Commissie ziet mogelijkheden om bij de ontwikkeling van alternatieven meer aandacht te besteden aan

- variatiemogelijkheden in het watersysteem;
- variatiemogelijkheden in de verkeersontsluiting;
- landschappelijke inrichting (denk aan de openheid van het landschap in zowel de noord-zuid- als de oost-west-richting).

De Commissie adviseert in ieder geval een alternatief (of alternatieven) uit te werken voor een optimale waterhuishoudkundige inrichting met een beperkt grondverzet.⁵ De Commissie wijst in dit kader op de in de zienswijze van het Hoogheemraadschap genoemde varianten.

³ Zie inspraakreactie 9 Tennet, Arnhem

⁴ Denk hierbij aan de ruimtelijke gevolgen van boven- en ondergrondse aanleg; de 0,4 micro-Tesla zone rond hoogspanningsverbindingen; noodzakelijke reserveringen voor werkstroken voor onderhouds- en herstelwerkzaamheden; eventuele gevolgen voor de inrichting van het gebied door bijvoorbeeld hoogtebeperkingen voor bebouwing.

⁵ Grondverzet brengt risico's voor de waterkwaliteit met zich mee vanwege mogelijke verstoring van bodemlagen. Hierdoor kunnen ongewenste hydrologische effecten optreden en onomkeerbare veranderingen in het abiotische milieu. Dit kan gevolgen hebben voor het doelbereik van het plan doordat de aanwezigheid van water en de kwaliteit daarvan een belangrijke drager is voor de voor de recreatieve waarde en de aantrekkelijkheid van landgoederen in het gebied.

Bepaal de invulling van de te behandelen alternatieven bijvoorbeeld met behulp van een lagenbenadering⁶.

3.4 Meest milieuvriendelijk alternatief

In de startnotitie worden twee werkwijzen genoemd voor het opstellen van een mma. Maak duidelijk op welke wijze te werk wordt gegaan.

Maak op basis van de alternatieven en de effectbeoordeling daarvan een duidelijke keuze welke van de geformuleerde doelstellingen leidend zijn bij de ontwikkeling van het mma. Geef inzicht in de gemaakte afwegingen. Bijvoorbeeld in de afweging openheid versus (deels) 'rode' invulling en behoud van akkervogels versus verdwijnen van landbouwgebied. Besteed tevens aandacht aan minimalisatie van gevolgen van verkeersgerelateerde hinder op de Kruisweg.

3.5 Referentie

De referentiesituatie is de bestaande situatie inclusief de autonome ontwikkelingen. De Commissie adviseert in de referentiesituatie mee te nemen:

- ontwikkelingen rond de A12 (zie tevens §4.4)⁷;
- de nabijgelegen HSL;
- de ontwikkeling van de Rottemeren en het Bentwoud.

4. **BESTAANDE MILIEUSITUATIE EN MILIEUGEVOLGEN**

4.1 Algemeen

Breng in het MER voor alle te overwegen alternatieven de milieueffecten in beeld die worden verwacht als gevolg van de aanleg en het beheer. Indien sprake is van een gefaseerde realisatie van het private en publiek te ontwikkelen gebied, ga dan ook in op de mogelijke effecten van deze fasering. Werk de in de startnotitie genoemde milieuthema's verder uit tot, waar mogelijk kwantitatieve, criteria waarop de alternatieven kunnen worden beoordeeld.

4.2 Bodem en water

Waterkwaliteit speelt een doorslaggevende rol voor de ecologische ontwikkeling en daarmee voor de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied. Besteed bijzondere aandacht aan de aspecten bodem en water voor zover deze van

⁶ Een gebied kent vele uiteenlopende kenmerken. De lagenbenadering brengt hiërarchie aan in de betekenis van deze kenmerken. Het is een werkwijze waarbij ruimtelijke keuzen vooral gebaseerd worden op niet uitwisselbare waarden en natuurlijke systemen en stuurt daarmee aan op duurzaam en zorgvuldig ruimtegebruik. Het begint met het in kaart brengen van de eerste laag van geomorfologie, reliëf, bodem en water en de daarmee samenhangende natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. De tweede laag is de laag van de infrastructuur. De eerste laag en in mindere mate de tweede laag zijn sterk sturend voor mogelijkheden van ruimtelijke ontwikkeling. De noodzaak daartoe volgt doorgaans uit de derde en bovenste laag, de occupatielaag. Deze bestaat uit het ruimtegebruik voor wonen, werken, landbouw, recreatie en voorzieningen.

⁷ Zie inspraakreactie 6 Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Zuid-Holland, Rotterdam

invloed zijn op de toekomstige oppervlaktewaterkwaliteit in het gebied. Een zodanige waterkwaliteit dat algenbloei voorkomen wordt is van groot belang. Geef aan welke maatregelen genomen worden om een zodanige waterkwaliteit tot stand te brengen dat algenbloei voorkomen wordt.⁸

Bij veranderingen in het waterbeheer en bij grootschalig grondverzet zoals in het onderhavige project bestaat het risico op verzilting. Dit kan leiden tot ongewenste effecten. Ga na of dit risico hier speelt. Zo ja, breng in kaart wat de risico's en effecten zijn.

Maak duidelijk in het MER waaruit de in de startnotitie genoemde waterproblematiek in het gebied bestaat en wat de relatie is met de voorgenomen activiteit.⁹

4.3 Natuur

Geef op kaartmateriaal duidelijk de ligging van de EHS aan. Maak voor alle alternatieven duidelijk wat de gevolgen zijn van de herinrichting voor de EHS. Geef aan of compensatie nodig is en zo ja, hoe deze gerealiseerd gaat worden

Beschrijf in het MER de in het studiegebied voorkomende beschermde en/of rode lijstsoorten die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit. Indien een ontheffing van de minister van LNV vereist is op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet, motiveer dan in het MER op grond waarvan verondersteld wordt dat een ontheffing verleend zal worden.

Geef in het MER tevens aan wat de tijdshorizon zal zijn van een aantal te verwachten ecologische ontwikkelingen.¹⁰

4.4 Verkeer

Geef aan in hoeverre de verkeersaantrekkende werking als gevolg van Rottezoom invloed heeft op de kwaliteit van de doorstroming van het verkeer en ga voor de lokale wegen in op de gevolgen voor de leefbaarheid. Ga hierbij specifiek in op de belasting van A12, N209, de aansluiting Bleiswijk¹¹ en de ontsluitende routes het gebied in (waaronder de Kruisweg).

Geef aan hoe de recreatieve gebruikswaarde van het gebied geoptimaliseerd kan worden door fiets- en wandelpaden goed aan te sluiten op andere recreatieroutes in de omgeving (m.n. Rottewig, Bentwoud) en door goede langzaam verkeer-verbindingen te creëren vanuit de omliggende woonkernen (Zoetermeer, Bleiswijk, Moerkapelle). Geef in aansluiting hierbij aan op welke wijze het gebruik van andere vervoerwijzen dan de auto voor een bezoek aan Rottezoom gestimuleerd kan worden.

⁸ De trofiegraad van het water is daarbij essentieel. Stikstof, fosfor en zoutgehaltes in bodem en grondwater zijn hiervoor bepalend. Om deze te kunnen inschatten kan een modelmatige benadering worden gebruikt waarbij een hydrologisch model wordt gekoppeld aan een oppervlaktewatermodel. Een dergelijke model vereist voldoende gedetailleerde gegevens over de stratificatie en opbouw van de bodem, grondwaterpotentialen, oppervlaktewaterpeilen, doorlatendheid van bodemlagen, redoxtoestand van de bodem, zuurstofgehaltes in het oppervlaktewater en macro-ionen samenstelling van grond- en oppervlaktewater.

⁹ De Commissie verwijst voor verdere aandachtspunten met betrekking tot de waterhuishouding naar de inspraakreactie van het Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard.

¹⁰ Dit is van belang omdat de snelheid van successie na grootschalige ingrepen voor verschillende typen ecosystemen sterk uiteen kan lopen.

¹¹ Zie inspraakreactie 6 Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Zuid-Holland, Rotterdam

Beschrijf hoe Rottezoom kan worden ontsloten en waar parkeerplaatsen zullen komen. Besteed hierbij ook aandacht aan de geplande aansluiting van de Voorlaan op de N209. Motiveer de omvang van de parkeervoorzieningen aan de hand van het te verwachten gebruik van het gebied.

Geef aan welke interactie er is tussen bestaande plannen voor uitbreiding van infrastructuur in de A12-zone en het gebruik van de ruimte langs de A12 in het kader van Rottezoom.¹² Eventuele conflicten tussen de plannen dienen in het MER te worden opgemerkt.

4.5 Woon- en leefmilieu

4.5.1 Lucht

Beschrijf de gevolgen van de verschillende alternatieven voor de luchtkwaliteit. Volg hierbij de Wet milieubeheer van 15 november 2007, met daarin de luchtkwaliteitseisen die zijn opgenomen in hoofdstuk 5.

Maak in geval van benadering van grenswaarden of (dreigende) overschrijding gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit (2007). Geef aan hoe wordt voldaan aan de luchtkwaliteitseisen. Geef in het MER voor fijn stof (PM₁₀) en NO₂ inzicht in:

- de ligging en grootte van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere gevoelige bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden.

Gezien de jurisprudentie beveelt de Commissie aan voor de overige stoffen uit de Wm (luchtkwaliteitseisen) de concentraties van deze stoffen en de toetsing daarvan aan de grenswaarden¹³ en richtwaarden¹⁴ op te nemen in het MER.

In het MER moet zo goed mogelijk worden aangegeven wat de gevolgen van de voorgenomen activiteit zijn voor de PM_{2,5}-concentraties.¹⁵ Toets de resultaten aan de luchtkwaliteitseisen zoals in de EU-richtlijn voor PM_{2,5}.¹⁶

4.5.2 Geluid

Bereken zowel voor de autonome ontwikkelingen als de alternatieven de geluidbelasting op woningen, eventuele andere geluidgevoelige bestemmingen en de geluidbelasting van het recreatiegebied. Ga hierbij in het bijzonder in op de geluidbelasting van woningen langs de N209 en de ontsluitende routes

¹² Zie inspraakreactie 6 Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Zuid-Holland, Rotterdam

¹³ Grenswaarden voor SO₂, CO, Pb, en benzeen.

¹⁴ Richtwaarden voor nikkel, arseen, cadmium, ozon en benzo(a)pyreen.

¹⁵ Het Europese Parlement heeft op 11 december 2007 streef- en grenswaarden voor PM_{2,5} vastgesteld. Voor PM_{2,5} geldt een grenswaarde: jaarnorm 25 µg/m³ per 2015: en streefwaarden van 20 µg/m³ per 2020 en een reductie doelstelling voor de "gemiddelde-blootstellingsindex" (GBI) tot 20% voor de periode 2010-2020 De "gemiddelde-blootstellingsindex" is de gemiddelde-blootstelling van de bevolking van een lidstaat die voor het referentiejaar (2010) wordt vastgesteld met het doel de schadelijke gevolgen voor de menselijke gezondheid te verminderen en die waar mogelijk binnen een bepaalde termijn moet worden bereikt.

¹⁶ Naar verwachting zal de nieuwe EU-richtlijn eind 2008 zijn geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. In beginsel kunnen de bepalingen van een richtlijn geen rechtstreekse werking hebben voordat de implementatietermijn is verstreken. Lidstaten dienen zich gedurende deze termijn wel te onthouden van maatregelen die het bereiken van het doel van de richtlijn in gevaar zouden brengen.

(waaronder de Kruisweg) naar de parkeerplaatsen in Rottezoom. Relateer de geluidbelasting van woningen aan de eisen van de Wet geluidhinder en geef aan of geluidbeperkende maatregelen nodig zijn. Geef de geluidbelasting van het gebied aan door middel van contouren en beschrijf voor de verschillende alternatieven de relatie tussen de recreatieve gebruiksmogelijkheden en de geluidbelasting.

4.6 Landschap en cultuurhistorie

Geef een beeld van de visueel-ruimtelijke opbouw van het landschap en ga daarbij in op de te onderscheiden dragers van het landschap (fysisch-geografische opbouw, cultuurhistorische opbouw en de visueel-ruimtelijke kenmerken). Maak hierbij zoveel mogelijk gebruik van kaartmateriaal en foto's.

Geef aan welke invloed de ontwikkeling van de A12 en het routeontwerp hebben op het beeld en de inrichting van de zuidrand van het plangebied. Gebruik duidelijke visualisaties om dit landschapsbeeld inzichtelijk te maken.

Breng de cultuurhistorische waarden in kaart¹⁷ en geef aan hoe deze waarden herkenbaar blijven of (positief dan wel negatief) veranderen bij de uitvoering van de alternatieven. Besteed daarbij onder andere aandacht aan de molentrompen langs de Rotte. Geef in relatie daarmee aan hoe aansluiting wordt gekregen bij de plannen van gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle voor versterking van de cultuurhistorische kwaliteit van het gebied

Geef in het MER een overzicht van de archeologische waarden in het plangebied. Wanneer uit bureauonderzoek blijkt dat er mogelijk archeologische vindplaatsen aanwezig zijn dan dient door veldonderzoek te worden vastgesteld of dit inderdaad zo is. Uit het MER moet blijken wat de omvang en begrenzing van eventuele archeologische vindplaatsen zijn en of deze behoudenswaardig zijn.¹⁸ Geef in het MER duidelijk aan wat het effect van de verschillende alternatieven is op aanwezige archeologische waarden.

5. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Gebruik ten behoeve van een goede vergelijking van alternatieven zo veel mogelijk kwantitatieve gegevens. Dit maakt tevens de vergelijking met normen en streefwaarden makkelijker. In dit verband kan gedacht worden aan oppervlaktes van bepaalde landschaps- of ecosysteemttypen, afstanden tussen bepaalde functies, concentraties van stoffen, aantallen verkeersbewegingen, etc.

6. EVALUATIEPROGRAMMA

Het verdient aanbeveling dat de initiatiefnemer in het MER reeds een aanzet geeft tot een evaluatieprogramma en daarbij een verband legt met de geconstateerde leemten in informatie en onzekerheden. Besteed hierbij in ieder geval aandacht aan toetsing van de waterkwaliteit.

¹⁷ Benut hiervoor de provinciale cultuurhistorische kaart.

¹⁸ Hiertoe dienen voor het MER de onderzoeksstappen 'bureauonderzoek', 'inventariserend veldonderzoek karterende fase' en 'inventariserend veldonderzoek waarderende fase' te worden doorlopen, voorzover de resultaten van de voorafgaande onderzoeksstap hier aanleiding toe geven.

7. VORM EN PRESENTATIE

De Commissie adviseert in het MER ten minste een recente kaart op te nemen waarop alle in het MER gebruikte topografische namen goed leesbaar zijn aangeven.

8. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: provincie Zuid-Holland

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Lansingerland

Besluit: herziening bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C09.0 en C10.1

Activiteit:

De provincie Zuid-Holland, de Stadsregio Rotterdam, de gemeente Lansingerland en Zoetermeer en het recreatieschap Rottemeren zijn voornemens een gebied van ca. 280 ha te ontwikkelen tot recreatief groengebied. Hiervoor wijzigt de gemeente Lansingerland het bestemmingsplan. Voor besluitvorming over dit bestemmingsplan wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

De Commissie heeft daarnaast kennis genomen van het document Samenwerkingsovereenkomst "Rottezoom"

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: de Heraut d.d. 5 maart 2008

aanvraag richtlijnenadvies: 28 februari 2008

ter inzage legging startnotitie: van 6 maart tot en met 2 april

richtlijnenadvies uitgebracht: 15 mei 2008

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende waardige plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. E.T.J. van Dijk (werkgroepsecretaris)

prof. dr. ir. F.M. Maas

ir. H. Otte

drs. L.H.J. Verheijen (voorzitter)

prof. dr. M.J. Wassen

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. M. Bac-Van der Spek, Bleiswijk
2. Belangenvereniging De Kruisweg (BVK), Bleiswijk
3. Sander de Regt, namens ELM Holding BV, Bleiswijk
4. Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard, Rotterdam
5. J. Huber en H.J. van Engelenburg, Moerkapelle
6. Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat Zuid-Holland, Rotterdam
7. Stichting Rotte-Verband, Bleiswijk
8. Stadsregio Rotterdam, Rotterdam
9. Tennet, Arnhem
10. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Den Haag

**Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Recreatief groengebied Rottezoom Lansingerland**

De provincie Zuid-Holland heeft het voornemen, mede namens de Stadsregio Rotterdam, samen met de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer en Recre-atieschap Rottemeren in de Klappolder en Honderdveertig Morgen polder een recreatief groengebied te ontwikkelen. Hiervoor wijzigt de gemeente Lansingerland het bestemmingsplan. Voor besluitvorming over dit bestemmingsplan wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2384-7